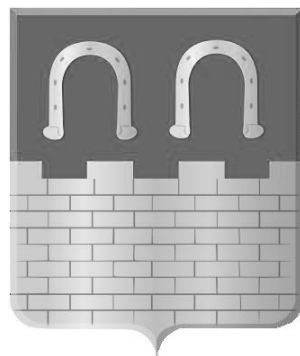

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

September 2024

Beste Buurtgenoten,

‘Niets is zo veranderlijk als het weer’

Dat geldt dit jaar zeker voor het voorjaar en de zomer tot nu toe. We kregen code geel en oranje voor extreme regenval en ook geel en oranje voor extreme hitte. Gelukkig waren in ons buurtschap de gevolgen qua wateroverlast wat minder dan in andere delen van

Nederland, al hadden we er hier -en dan vooral de boeren- ook wel hinder van.

En wat heel frappant is, tijdens alle buitenactiviteiten waarover u in deze De Wildenborcher leest, was het weer perfect!

Jochanan Huijser geeft invulling aan ons jaarthema ‘Gemeenschapszin’.

Met een In Memoriam herdenken we Frieda te Lindert en Noor Driesen.

Naast het enorme verdriet is er ook ruimte voor vreugde; Dinie en Frans Staring vierden hun 50 jarig huwelijk en Elvire Trijsburg ontving een Koninklijke onderscheiding.

Helaas heeft Ben Godtschalk moeten besluiten om te stoppen met het schrijven voor ons buurtblad. Zijn laatste bijdrage leest u op pagina 25.

Verder in deze Wildenborcher onder andere:

- Jeske Mutsaerts bezocht de Open Tuindagen op de Wildenborch. Ook IVN Noord en Midden Achterhoek was aanwezig met een informatiestand. Rebecca Planteijdt doet hiervan verslag. Joke Wiltink maakte foto's
- Uitgebreide aandacht voor het Oranjefeest op 22 juni, Erik Gies doet verslag. Natuurlijk aandacht voor schutterskoning Hans Ezerman en jeugdkoningin Mare Basten. De foto's zijn van RTV Ideaal / Johan Braakman
- De Wildenborchse familiefietstocht op 5 mei. André en Jessica Mensink fietsten met de kinderen de korte route
- Water op de Wildenborch; Jennine Staring
- Open Monumentendagen 2024, door Gerda Rossel
- Beekaanpassingen; Rik Mars
- Ter nagedachtenis aan Frieda te Lindert plaatsen we een van haar befaamde recepten
- De kinderpagina komt natuurlijk weer van Anja Sprukkelhorst.

We hopen natuurlijk heel veel mensen te ontmoeten op vrijdagavond 6 september tijdens de lezing van Gerben Sterringa, die ons meeneemt op reis: Kris Kras door de Achterhoek.

Veel kijk- en leesplezier.

Vriendelijke groet,
Joke, Kathy en Reinier.

Redactiegegevens

Onze telefoonnummers en e-mailadressen:

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	wiltwess@gmail.com
Kathy de Vries	(06) 53 15 33 79	kathy.devries@xs4all.nl
Reinier Klein Brinke	(0575) 55 65 12	reinierkleinbrinke@planet.nl

Inzenden copy voor de volgende Wildenborcher: vóór 20 oktober 2024

Naar: E-mail wiltwess@gmail.com
WhatsApp (06) 10 27 75 47
Schoolhuisweg 2

Bezorging:

Als u ook De Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Abonnee op de digitale Wildenborcher?

Bent u geabonneerd op de digitale Wildenborcher en neemt u een nieuw e-mailadres, of wilt u in het vervolg ook de digitale versie ontvangen, geef dit dan tijdig door aan Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl. Zo mist u geen uitgave van ons buurtblad.

Bijdrage Wildenborcher

De Wildenborcher wordt steeds met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:

IBAN: NL95RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Verhuur Kapel

Wilt u informatie over de mogelijkheden, beschikbaarheid, prijzen, etc., neem dan contact op met Hans Ezerman: Email: hans.ezerman@gmail.com of telefoon: (06) 12 15 54 74.

De Wildenborchse Kapel

Zaterdag 3 augustus overleed op 67 jarige leeftijd

Martie Dijkman

Wij wensen Ina, de kinderen en kleinkinderen heel veel sterkte in deze zware tijd.

In memoriam:

Frieda te Lindert - Braakhekke 1945 - 2024

“Voor altijd uit ons midden, voor eeuwig in ons hart”

Dinsdag 28 mei overleed op 78 jarige leeftijd Frieda te Lindert.

Frieda werd geboren op 21 september 1945. Ze groeit op in een warm gezin met twee zussen en drie broers op boerderij ‘Waninkhof’ aan de Vordenseweg 15.

Na de lagere school in de Wildenborch gaat Frieda naar de huishoudschool waarna ze aan de slag gaat bij Albert Heijn in Lochem. Tijdens een personeelsfeest leert ze Harry te Lindert kennen, die bij Albert Heijn in Doetinchem werkt. Het is liefde op het eerste gezicht en beiden weten het meteen: ‘we zijn voor elkaar bestemd’. Op 4 september 1968 trouwen ze en huren een huis van de fam. van Ark. Twee jaar later wordt Frieda’s ouderlijk huis verbouwd tot tweegezinswoning en gaan ze naast haar ouders wonen. Het huwelijk wordt bekroond met de geboorte van twee zonen, Paul en Roy.

Frieda was Wildenborchse in hart en nieren. Vanaf haar vijftiende was ze heel actief binnen de Wildenborchse toneelvereniging T.A.O. Het aantal rollen die ze heeft vertolkt is niet te tellen. Later werd zij de inspirerende regisseuse van de groep. Ook bij alles wat geregeld moet worden rondom toneeluitvoeringen vervulde Frieda een belangrijke rol.

Daarnaast was zij vele jaren bestuurslid van de Wildenborchse Kapel. Eerst algemeen bestuurslid en later nam zij de voorzittershamer ter hand. De nieuwbouw van de Kapel werd onder haar voorzitterschap gerealiseerd.

Koken was een grote passie voor Frieda. Voor de meest ingewikkelde en uitgebreide diners en buffetten draaide ze haar hand niet om. Ze heeft ook veel diners op locatie verzorgd, waaronder op kastelen en landhuizen, zelfs waar leden van de koninklijke familie aanschoven. Ze deelde graag haar recepten met anderen, onder andere door mee te werken aan het radioprogramma ‘De Potten- en Pannenclub’ van Omroep Gelderland. Hiervan is destijds het boekje ‘Ik hou van lekker ...’ verschenen met daarin een paar van haar recepten.

Een andere hobby van Frieda was schilderen, meerdere technieken heeft ze door de jaren heen gehanteerd, olieverf, acryl, maar ook de volksschilderkunst uit het Friese Hindeloopen beheerste ze tot in de kleinste details. In de Kapel hangen in de kleine zaal een aantal van haar werken die ze beschikbaar heeft gesteld bij de opening in 2008.

In 2016 verhuisden Frieda en Harry van de Vordenseweg naar het dorp Barchem. Het huis en de tuin werden hen te groot. Paul en Roy waren beide uitgevlogen en hadden hun eigen gezin gesticht. Wat genoot Frieda van de kleinkinderen, zij zullen voor altijd ontelbare fijne herinneringen aan hun oma blijven bewaren.

Ook vanuit het dorp Barchem was Frieda betrokken bij de Wildenborch, de toneelvereniging en de Wildenborchse vrouwenclub bleef ze trouw.

Helaas ging de laatste jaren Frieda’s geestelijke gezondheid achteruit en werd het voor haar steeds een stukje moeilijker om nog actief deel te nemen aan het sociale en maatschappelijke leven. De laatste maanden ging het allemaal heel snel. In de vroege ochtend van dinsdag 28 mei overleed ze thuis, in haar vertrouwde omgeving, omringd door Harry, Paul en Roy.

Tijdens de condoleance op dinsdag 4 juni werd door heel veel mensen afscheid genomen van Frieda. De crematieplechtigheid vond in besloten kring plaats.

Wij wensen Harry, Paul en Stephanie, Roy en Dianne en de kleinkinderen heel veel sterkte om dit grote verlies een plek te geven.

In Memoriam:

Elinor (Noor) Driesen-Rottinghuis

27-12-1968

-

21-06-2024

Met grote droefheid delen wij het nieuws van het overlijden van mijn geliefde vrouw en onze moeder Noor, die op 21 juni jongstleden is ingeslapen na een moedige strijd tegen de ziekte ALS.

Noor was een bron van inspiratie voor velen om haar heen. Op 31 juli 2023 kreeg zij de diagnose ALS. Helaas heeft deze afschuwelijke ziekte een zeer snelle impact op haar gezondheid gehad.

Haar leven, ook in dat laatste jaar, werd gekenmerkt door een onwankelbare kracht, on-eindige liefde en een diep mededogen voor anderen.

Ondanks de uitdagingen die ALS met zich meebracht, bleef Noor altijd vechten met een glimlach en een vastberadenheid die ons diep raakte en nog steeds raakt. Een ongelofelijk moedige en sterke vrouw.

In haar laatste jaar heeft ze meegewerkt aan experimenteel onderzoek naar een oplossing voor ALS en heeft ze na haar overlijden haar hersenen gedoneerd voor vervolgonderzoek.

Haar warmte en wijsheid vulden ons huis en onze harten. Noor stond altijd voor iedereen klaar met een luisterend oor en een bemoedigend woord. Haar passie voor het leven en haar vermogen om vreugde te vinden in de kleinste dingen zullen ons voor altijd bijblijven.

Hoewel het verdriet groot is en we haar enorm missen, leeft haar spirit voort in de mooie herinneringen die we met haar delen en de levens die ze heeft geraakt. Haar nalatenschap van liefde, moed en onvoorwaardelijke steun zal ons blijven inspireren en troosten in de moeilijke tijden.

Mede namens mijn kinderen, willen wij iedereen langs deze weg enorm bedanken voor de overweldigende steun en medeleven in deze moeilijke periode. Noor haar leven en haar strijd tegen ALS, herinneren ons eraan hoe kostbaar en kwetsbaar het leven is. Mogen we allemaal haar voorbeeld volgen in kracht en liefde!

Boudijn Driesen
Mosselseweg 20

Wij wensen Boudijn en de kinderen heel veel sterkte in deze moeilijke tijd.

Open Tuinendagen op de Wildenborch

*Op een mooie Pinsterdag
naar de overkant
Zagen daar de allermooiste tuinen
van het gehele land. (graag zingen)*

Het was een prachtig weekend, dit Pinksterweekend, het weer was zoveel beter dan voorspeld. Al dagenlang werden er voorbereidingen getroffen voor dit jaarlijkse evenement.

Op de Wildenborch stond de hele familie klaar om ons allen hartelijk te verwelkomen. Er was gezorgd voor weer een andere tocht, er was een gezellige ontvangst in het koetshuis, heerlijke koffie met de bekende Wildenborchjes van bakker Ten Broeke en de tuinen zagen er zeer verzorgd uit. André Mensink, Sigrid Lievestro en een team van vrijwilligers hebben hard gewerkt. Je kon goed zien dat er veel gesnoeid, geplant en opgeruimd was. De nieuwe aanplant is een belofte voor jaren.

De zon scheen volop en dat doet ons zo goed, wandelend door de tuinen zag ik alleen maar vrolijke mensen die aandachtig voort slenterden, genietend van al het moois. De Kornus Kousa bloeide, de Rododendrons ook nog steeds, De Deutzia deed enthousiast mee en ook vaste planten kleurden de borders.

Kleine kindertjes zochten enthousiast naar koning Sassafras.

Je hoefde ook niet met lege handen naar huis, André bood planten te koop aan en de ijscoman zijn ijsjes.

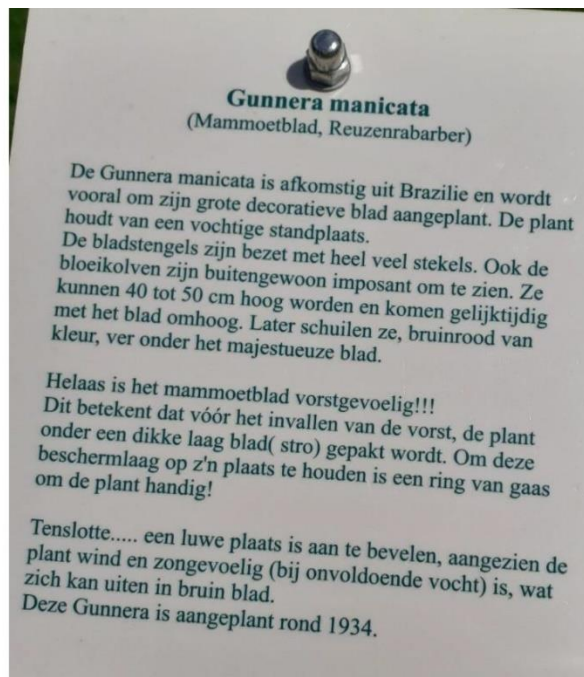

Jeske Mutsaerts-Pessers

“wat is alles mooi groen...”

Gunnera: 90 jaar oud

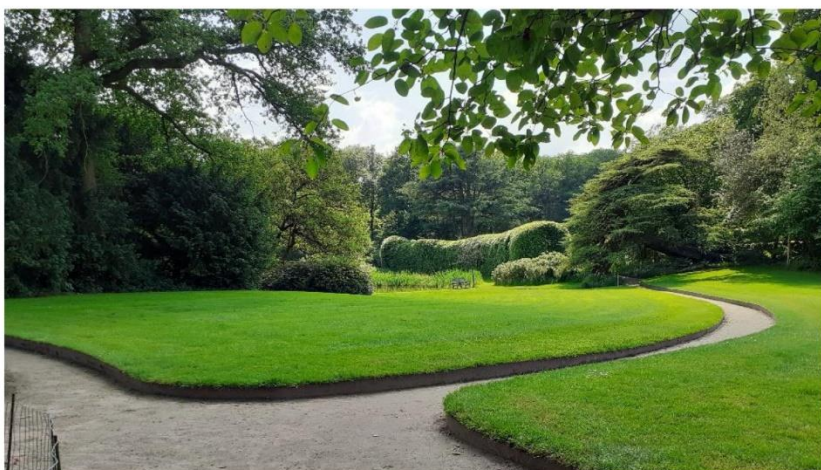
Gunnera manicata

(Mammoetblad, Reuzenrabarber)

De Gunnera manicata is afkomstig uit Brazilië en wordt vooral om zijn grote decoratieve blad aangeplant. De plant houdt van een vochtige standplaats. De bladstengels zijn bezet met heel veel stekels. Ook de bloiekolven zijn buitengewoon imposant om te zien. Ze kunnen 40 tot 50 cm hoog worden en komen gelijktijdig met het blad omhoog. Later schuilen ze, bruinrood van kleur, ver onder het majestueuze blad.

Helaas is het mammoetblad vorstgevoelig!!! Dit betekent dat vóór het invallen van de vorst, de plant onder een dikke laag blad(stro) gepakt wordt. Om deze beschermlaag op z'n plaats te houden is een ring van gaas om de plant handig!

Tenslotte.... een luwe plaats is aan te bevelen, aangezien de plant wind en zongevoelig (bij onvoldoende vocht) is, wat zich kan uiten in bruin blad. Deze Gunnera is aangeplant rond 1934.

De buitenkant van de beukenberceau zie je in de verte

Informatie is bij de IVN-stand te verkrijgen.

Foto's: Joke Wiltink

Egelgesprek op de Wildenborch

Afgelopen Open Tuindagen waren weer gezellig en ook heel inspirerend. IVN Noord en Midden Achterhoek had er een stand en we spraken met een groot aantal bezoekers. Natuurlijk kwamen de engerlingen en de vele slakken ter sprake. Een van de bezoekers van onze stand had een dier in de tuin gehad dat engerlingen eet, en ronde gaten achterlaat. Wat voor dier zou dat geweest kunnen zijn?

Wat grotere vogels, zoals kauwtjes, lusten wel een engerling en maken ronde gaten met hun snavel. In mijn eigen tuin was het de egel van de burens die veel van die engerlingen at.

De sporen van de egel zijn kleine ronde schuin uitgegraven gaatjes bij de engerlingen, en een egelpoepje. Zo'n egelpoepje is meestal gitzwart en cilindervormig, 30-60 cm. lang en 0,8 tot 1,2 cm. dik.

Ook in uw eigen tuin kan een egel op bezoek komen om te eten: als er maar voldoende beschutting en wat rommelige plaatsjes zijn. Want dan kan hij scharrelen en genoeg van zijn gading vinden.

Een egel in de tuin is natuurlijk nuttig, maar ook erg gezellig. Ze eten niet alleen engerlingen, maar zijn ook de natuurlijke bestrijders van schadelijke dieren als rupsen, huisjesslakken en maden. Het zijn wilde dieren die zich hebben aangepast aan de mens en zijn omgeving. Ze dragen bij aan de biodiversiteit en de balans in de tuin.

Egels hebben bescherming en een slaapplek nodig, vooral in de winter en het vroege voorjaar.

In veel tuinen kan een egel echter niet slapen omdat het er veel te netjes is. Ze slapen vaak graag onder braamstruiken, bij hagen of omgevallen bomen. Ook slapen ze wel in bladerhopen of soms zelfs in een composthoop. Dat zijn echter niet de beste plekken omdat ze een nest nodig hebben dat droog en beschermt moet zijn.

Bij de egelbescherming is de bouwtekening van een Egelhuis te vinden. Het is een egelhuis dat optimaal ontworpen is voor de egel. De bouwtekening kunt u downloaden op de website van de Egelbescherming: <https://www.egelbescherming.nl/de-egel/egels-in-uw-tuin/>. Hier staat ook meer goede raad om de egel te beschermen.

Het IVN is een organisatie voor natuureducatie en natuurbeleving. Om meer mensen te laten genieten van de natuur, organiseert onze plaatselijke afdeling lezingen en wandelingen die voor iedereen toegankelijk zijn. Vaak worden ze aangekondigd in de plaatselijke kranten. Al die activiteiten kunt u ook vinden op <https://www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek/>. Wie lid is van het IVN krijgt korting en toegang tot enkele extra activiteiten, plus ons mooie programmablad.

Beekaanpassingen

Ik heb soms de neiging te denken te leven in een stationaire wereld, terwijl alles steeds verandert. De wereld zelf al en daar bovenop nog het ingrijpen door de mens.

Als je van de Wildenborch naar Winterswijk gaat, ga je van 12,5 m. boven NAP naar 35 m. Onderweg zie je er niet zo veel van, maar het is een aanzienlijk hoogteverschil. Water van de hooggelegen moerassen daar kwam onze kant op, maar stagneerde in de moerassen tussen Ruurlo en Zieuwent. 's Winters kon daar een ware binnensee ontstaan. Allerlei stroompjes voerden het water van daar weer af naar de IJssel. Eeuwenlang ingrijpen van de mens hebben die beekjes in het gareel getrokken tot het bekensysteem zoals we dat nu kennen. Dat was nodig ook, want het land was nat; de overstromingen waren talrijk.

Met steeds grotere werktuigen konden de beken in de loop van de vorige eeuw gekanaliseerd worden: recht, breed en diep. Zo werd al dat water zo snel mogelijk afgevoerd. Voorheen veranderde de mens de beken. Nu verandert de mens het klimaat. Het wordt steeds droger. Denk 2018 en volgende jaren. Ja, dat schrijf ik in juli 2024, na de natste herfst, winter en voorjaar ooit. Iedereen is er van overtuigd dat dit de uitzondering is die de regel bevestigt, en dat er weer droge jaren zullen volgen. Het klimaat terug veranderen gaat maar moeizaam en zal zeker vele decennia vergen. De beken terug veranderen gaat ons beter af.

Al enige jaren zijn ons waterschap, gemeente en provincie bezig met de Baakse Beek in de landgoederenzone de ooit rechtgetrokken beken weer te laten meanderen. Dan stroomt het water minder snel af en wordt er meer water gebufferd in de ondergrond.

Merkwaardig genoeg is ook De Wildenborch betrokken in dat project, terwijl dat kasteel nooit iets met de Baakse Beek te maken heeft gehad. (nou ja, vooruit. Staring schreef op 1 maart 1791 aan zijn verloofde dat alle wandelpaden door het water helaas onbegaanbaar waren. Dat was door een overstroming van de Baakse Beek. Over de kade van de Kranegoorsdijk (nu Mosselseweg). Tot bij het kasteel!) Terwijl Kasteel Ruurlo, De Wiersse, Het Medler pal aan de beek liggen, ligt De Wildenborch er een kilometer vanaf. De Wildenborch ligt en lag ook ver boven de beek en had een eigen watersysteem. Aan de oostkant van ons kasteel is een nieuw slotenstelsel gegraven, wat zorgt voor meer water in de waterpartijen en een hogere grondwaterstand. Het zijn nieuwe waterlopen, niet uit historische overwegingen ontstaan.

Bij Het Medler worden juist oude beeklopen hersteld. Waar ze eerst werden rechtgetrokken en onder meer de Baakse Beek en de Medler Laak ontstonden, worden de waterlopen van voor onze tijd weer uitgegraven en verdiept. Op de hoogtekaart van 2023 (AHN4 op AHN.nl) zijn door de hoogteverschillen de oude beeklopen nog goed te zien. Op AHN5, dat volgend jaar beschikbaar komt zullen we de nieuwe waterlopen kunnen zien. Op de satellietfoto van vandaag, op Google-maps, zijn de graafwerkzaamheden van de laatste jaren ook al goed te zien.

In de Wildenborchquiz stelde ik eens de vraag waar zich het dichtstbijzijnde aquaduct bevindt. Toen was dat nog bij Borculo, 15 kilometer weg. Inmiddels kun je dicht bij huis terecht. Door de beekvergravingen zouden de grachten van Het Medler droogvallen. Daarom is er van hoger niveau water afgetapt dat via, jawel, een aquaduct naar die grachten wordt geleid. Het ligt op nog geen 2½ kilometer van ons kasteel.

Rik Mars

Gouden huwelijk Dinie en Frans Staring

1974

2024

Vrijdag 28 juni was het 50 jaar geleden dat Dinie en Frans Staring – Klein Brinke elkaar het ja-woord gaven.

Frans is geboren en getogen in Zevenaar, ging er naar de lagere school en daarna naar de MULO. Dinie groeide op aan de Mosselseweg (toen wijk N huisnummer 23). Ze ging naar de Prinses Julianaschool in de Wildenborch, vervolgens naar de huishoudschool in Vorden.

Frans ging werken als landmeter in de grond- weg- en waterbouw. Daarna werd hij vertegenwoordiger voor een aantal bedrijven, onder andere voor de Sorbo, toen nog gevestigd in Vorden en het Amerikaanse bedrijf Procter & Gamble, één van de grootste leveranciers ter wereld van huishoudelijke- en verzorgingsproducten.

Dinie koos eerst voor de horeca en werkte bij café Scholten in Lochem. Later koos ze toch voor een heel ander beroep. Ze ging werken als gezinsverzorgster, daarvoor volgde ze een interne opleiding in Hengelo (O).

Dinie en Frans leerden elkaar kennen toen Frans zijn zus Riet met haar verloofde Herman van Ditshuizen de boerderij kocht van de familie Eggink, burens van Dinie. Frans ging zijn zus en aanstaande zwager helpen met verven en behangen van hun nieuwe huis. Zoals gebruikelijk neemt dan de buurt natuurlijk ook een kijkje, zo ook Dinie. Ja en daar zag zij Frans, toen ging haar hart wat sneller kloppen en dat was wederzijds. Ze kregen verking. Na een paar jaar besloten ze te gaan trouwen, Dinie's ouderlijk huis werd verbouwd tot een tweegezinswoning.

Op 28 juni 1974 trouwden ze in het gemeentehuis van Lochem, waar Barchem sinds 1971 toe behoort. Het huwelijk werd bekroond met de geboorte van dochter Ingrid in 1976 en zoon Michel, geboren in 1979. Beiden hebben inmiddels hun eigen gezin en wonen in het dorp Barchem.

Dinie en Frans genieten van het buitenleven en hun mooie tuin en ze gaan graag een paar keer per jaar met hun caravan op vakantie. Wat rondsnuffelen in kringloopwinkels doen ze ook graag. Beiden zijn actief bij de Wildenborchse toneelvereniging T.A.O., niet meer als spelers maar bij uitvoeringen helpen ze graag mee. Dinie is lid van de Wildenborchse vrouwenclub, houdt van bloemschikken en lekker koken kan ze ook.

Het 50 jarig huwelijksfeest werd op 30 juni gevierd met familie, vrienden en burens bij 'De Wildenborcherhof'.

Wij wensen Dinie en Frans nog heel veel gezonde en fijne jaren toe.

Reinier Klein Brinke

Wildenborchse Fietstocht 2024

De jaarlijkse Wildenborchse familiefietstocht begint altijd bij de Kapel waar je de routebeschrijving in handen krijgt tegen een bescheiden betaling. Eén van onze medefietsers, Mirthe, had de vooruitziende blik om een wasknijper mee te nemen. Echt een brainwave want zo werd de route deskundig voorop haar fiets vastgemaakt. Goede hack! Wij reden de korte (10 km.) route, wat gezien de jongste van onze groep een prima afstand was.

Bonus bij de 'kids' route is uiteraard de fotopuzzel. 5 plaatjes die onderweg te zien zijn. Aanvankelijk herkenden we geen één van de plaatjes. Opmerkelijk bleek dat aangezien dat de oude fruitboom afgebeeld op het erf van maar liefst vier van onze groep stond. Zo zie je maar weer wat een verrassende fietstocht het ook is. Je komt dingen tegen die je gewoonlijk niet ziet, of komt juist langs plekken met trouwe herinneringen.

Met een beetje geklets en een pitstop onder de bomen van Wiersserallee vloog de tijd voorbij. Niet dat we altijd even snel konden fietsen, hier en daar hielden de drassige zandweggetjes ons een beetje op en moesten we langs plasjes navigeren. Want tja, het was een natte periode geweest. En soms, voor sommigen, nodigden de plasjes uit om er met snelle vaart doorheen te denderen. Een goede tactiek eigenlijk die ik ook als postbode in het winterse buitengebied leerde kennen: op de bodem van een plas is het altijd het meest stevig.

Na afloop en met de foto-puzzel volbracht kregen de kinderen als beloning de gewilde snoepjes en konden wij genieten van geklets met buurtgenoten onder het genot van een kopje koffie. Wat een leuke middag samen, en niet één beeldscherm kwam er aan ter pas ;)

Volgend jaar weer, en bedankt voor de organisatie!

Jessica Cundall

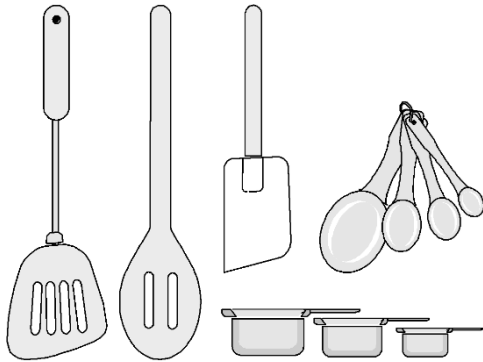

Dinie en Frans Staring fietsten de lange route (30 km.) en maakten onderstaande foto's:

Recept ter nagedachtenis aan Frieda te Lindert

Frieda leverde in het verleden veel recepten voor De Wildenborcher.
Een heel befaamd recept van haar is:

Kipfilet in een saus van tropisch fruit

(recept voor 4 personen)

Ingrediënten:

4 kipfilets

½ literblik tropisch fruitcocktail

Kipkruiden

Cajunkruiden

Bloem

Bakboter

2 eetlepels gembernat (eventueel)

½ eetlepel mosterd (eventueel)

1 eetlepel sinaasappelmarmelade (eventueel)

Juspoeder

Bereiden:

Snijd de kipfilets in stukjes en kruid het vlees met de kip- en cajunkruiden en strooi er wat bloem overheen.

Bak de kip in de boter in ongeveer 10 minuten goudbruin en gaar. Controleer de gaarheid door een stukje kip doormidden te snijden.

Doe de fruitcocktail in een pan en voeg (eventueel) het gembernat, mosterd en sinaasappelmarmelade toe en laat het geheel langzaam aan de kook komen. Bind het vocht met een beetje juspoeder.

Schenk de saus over de stukjes kipfilet.

Lekker met rijst en worteltjes, met nog wat gembernat.
Een frisse salade smaakt er ook heerlijk bij.

Rectificatie

In De Wildenborcher van juni 2024 staat op pagina 28 het verhuisbericht van Aad en Mien van de Kamer naar De Garven in Ruurlo.

Zij woonden aan de Wildenborggseweg 8 in Barchem en niet aan de Wildenborchseweg 8.

Onze excuses.

Kris Kras door de Achterhoek met Gerben Sterringa

Vrijdagavond 6 september geeft voormalig Vordens huisarts Gerben Sterringa in de Kapel de lezing Kris Kras door de Achterhoek. Sterringa neemt ons die avond mee 'op reis'.

Er is aandacht voor alle facetten die dit deel van Nederland zo bijzonder maken. En dat van Zutphen tot aan de oostgrens. In willekeurige volgorde:

Gebouwen, het leven, boerderijen, onderwijs, bijzondere personen, nijverheid, muziek, folklore etc. etc. Het geheel wordt verluchtigd met veel lichtbeelden.

De presentatie bestaat uit twee delen van 45 minuten met een pauze van een half uurtje.

Vrijdag 6 september 2024

Aanvang 20.00 uur in de Wildenborchse Kapel

Toegangsprijs € 5,- (inclusief kop koffie/thee bij binnenkomst)

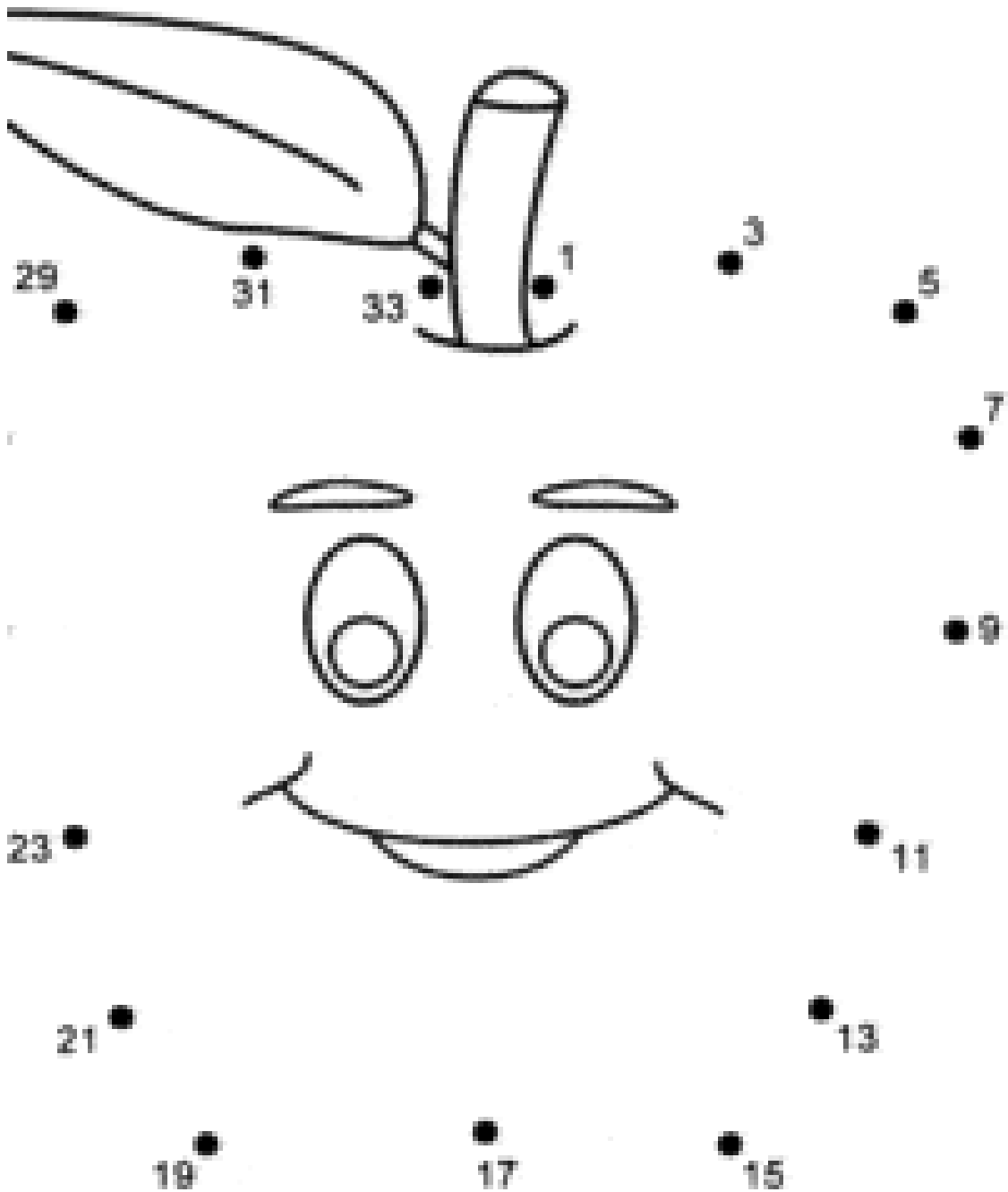
De volledige opbrengst van deze avond komt ten goede aan de Wildenborchse Kapel.

Geïnteresseerden kunnen dit vooraf kenbaar maken door een mailtje te sturen naar reinierkleinbrinke@planet.nl met vermelding van het aantal personen.

Dit helpt ons bij het bepalen van het aantal stoelen dat we moeten klaarzetten. Besluit je op het laatste moment de lezing bij te wonen, ook dan ben je natuurlijk van harte welkom.

Kinderpagina

Verbind de punten met elkaar. Begin bij 1 en maak sprongen van 2, 1, 3, 5, 7 en zo verder. Aan het eind dan zie dit heerlijk!

Wildenborchs Oranjefeest groot succes

Op 22 juni vierden we als 'Wildenborchers' ons traditionele Oranjefeest. Naast het traditionele vogelschieten was er volop ruimte voor activiteiten, ontmoetingen en mooie gesprekken onder het genot van spijs en drank.

De weergoden waren ons bijzonder goed gezind op het Oranjefeest van 2024. We konden genieten van een mooi programma met volks- en kinderspelen.

Fietsversiering en kleurplaat

Dit jaar werden kosten nog moeite gespaard door de kinderen van de Wildenborch om hun versierde fietsen te laten zien. Na een aarzelende start kwamen de fietsen het terrein op. Uiteindelijk wisten Esmee en Iris Groot Nuelend de buit binnen te slepen, zij gingen met de eerste prijs naar huis.

Later op de dag werden door Kathy de Vries de prijzen uitgereikt voor de kleurplaat. Kathy stond uitgebreid stil bij het verhaal van de kinderen waarbij er enthousiast werd verteld hoe zij tot hun creatie waren gekomen.

Kinderen

Versierde fietsen uitslag

1. Esmee en Iris Groot Nuelend
2. Ize Addink
3. Guus Addink

Kleurplaat Wildenborcher

1. Iris Groot Nuelend
2. Ize Addink
3. Yenthe Mensink

Naoberschap

De 'officiële opening' wordt traditioneel door Jennine Staring verricht. De Wildenborchers werden van harte welkom geheten en gewaardeerd om hun onderlinge verbondenheid. Heel mooi om te zien en te horen dat de familie Staring de verbondenheid tussen de Wildenborchers hoog in het vaandel heeft staan.

Jennine memoreerde aan haar vader die vroeger de opening van het Oranjefeest verrichtte en later nam zij dat over. Zo hoopt zij ook dat de jeugd in de Wildenborch verbonden blijft aan het buurtschap, want verbondenheid is in deze tijden een belangrijke waarde, zeker in tijden van oorlog waarin mensen tegen elkaar worden opgezet. Ook de nieuwkomers worden verwelkomd en zijn van harte welkom op het Oranjefeest en in de buurt, de buurt Wildenborch als veilige plek in een roerige wereld.

Wethouder Emmeke Gosselink kreeg ook het woord en waardeerde de tradities die hier bewaard blijven, hoe mooi het landschap en de omgeving worden onderhouden en de saamhorigheid die al decennia lang bestaat.

Hans Ezerman uitzwaaien

Een bijzonder moment was er ook voor Hans Ezerman, na 45 jaar inzet voor de oranjecommissie neemt hij nu afscheid. Voorzitter Harrie Dinkelman memoreerde aan de bijdrage die Hans heeft geleverd in al die jaren en bedankte hem daarvoor.

Een paar uur later werd Hans nogmaals geëerd als schutterskoning!

Stoelendans

Na de officiële aftrap startte de traditionele stoelendans op stoelen waarvan de poten ontbraken. Het waren alleen de zittingen in de vorm van plankjes.

Dit jaar waren er nieuwe spelregels van kracht: lopen op een normaal wandeltempo en niet inhalen. Zonder deze vertragingstechniek werd van plankje naar plankje gelopen totdat muziekvereniging De Harmonie een korte adempauze hield.

Uiteindelijk was Ingrid Addink een fractie sneller dan Tygo Bijenhof en werd zij tot winnaar uitgeroepen. Na de huldiging waaierde iedereen uit over het prachtige terrein om hun prestaties te laten zien bij de andere volksspelen.

Vogelschieten

Met 86 deelnemende schutters was ook het vogelschieten weer een groot succes. Onder toezicht van de schietmeester kon iedereen een poging wagen om de vogel naar beneden te halen. Afgewisseld met een drankje en een praatje, werden er 234 schoten afgevuurd voordat Hans Ezerman het verlossende schot loste. Nadat hij jarenlang de vogel had gemaakt voor het Oranjefeest, viel hem dus nu de eer te beurt om hem naar beneden te halen. Een mooie afsluiting van zijn jarenlange verdienste voor de oranjecommissie.

Bij de jeugd bleek Mare Basten over bijzonder schiettalent te beschikken, zij werd gehuldigd als junior schutterskoningin en liet daarmee de overige jeugd deelnemers achter zich.

Uitslag Vogelschieten

1. Romp: Koning Hans Ezerman (Koning)
2. Kop: Jan Slagt
3. Rechter vleugel: Erik Oudenampsen
4. Linkervleugel: Johan Kamperman
5. Staart: Hans Ezerman

Vogelschieten jeugd

1. Koningin: Mare Basten
2. Kop: Lydon Mensink
3. Rechter vleugel: Rinske van Ditshuizen
4. Linker vleugel: Tygo Bijenhof
5. Staart: Thijmen van Gils

Het Oranjefeest is niet zomaar een jaarlijks terugkerende gelegenheid. Het is een feest waar we elkaar ontmoeten, mooie gesprekken hebben, lief en leed delen en vooral veel lol maken. Die mooie saamhorigheid kom je niet veel meer tegen. De Wildenborchers kunnen dat wel en iedereen ervaart dat niet alleen de geboren en getogen Wildenborchers zich met elkaar verbonden voelen, ook 'de import' wordt warm ontvangen door de buurtgenoten.

Overige uitslagen:

Stoelendans

1. Ingrid Addink
2. Tygo Bijenhof
3. Wim van Arragon

Sjoelen

1. Rejan van Gils
2. Benny de Keizer
3. Marijke de Keizer

Kegelen

1. Evert Otten
2. Wilbert van Arragon
3. Appie Klein Brinke

Klompjes vangen

1. Wouter van Ditshuizen
2. Ingrid Addink
3. Guus Addink

Foto's: RTV Ideaal / Johan Braakman

Koning Hans en jeugdkoningin Mare

Sinds zaterdag 22 juni heeft de Wildenborch een nieuwe schutterskoning en jeugdkoningin. Henk Winkels en Myrthe Groot Nuelend hebben plaats gemaakt voor Hans Ezerman en Mare Basten.

Koning Hans Ezerman

Aan het begin van het Oranjefeest namen we afscheid van Hans Ezerman als commissielid. Een functie die hij gedurende 45 jaar heeft vervuld. Hans was de 'timmerman' van het Oranjefeest. En iedereen die Hans kent, weet dat wat hij maakt degelijk en bijna onverwoestbaar is. Ook de houten vogel voor het vogelschieten heeft hij heel wat jaren gemaakt. Voor alle duidelijkheid, dit jaar niet.

Vanaf nu kan Hans genieten van het Wildenborchs feest, zonder daarnaast een taak te hebben bij één van de spelonderdelen.

Aan het vogelschieten werd dit jaar door maar liefst 86 personen deelgenomen.

Na 234 schoten haalde Hans de romp samen met de staart van de vogel, naar beneden.

Jeugdkoningin Mare Basten

Voor de eerste keer op het Oranjefeest en dan als jeugdkoningin naar huis.

Dat overkwam de achtjarige Mare Basten uit Zwiep.

In de nieuwsbrief van de Barchschole in Barchem stond het Wildenborchs feest vermeld. Mare, vriendinnetje van Iris Groot Nuelend had wel zin om daar naar toe te gaan en dat deed ze, samen met haar moeder.

Het vogelschieten voor de jeugd gebeurt niet zoals het vogelschieten voor volwassenen op een houten vogel, maar op een exemplaar gemaakt van tempex. Het was die middag prachtig weer, het waaide wel een beetje en dan blijft de vogel natuurlijk niet stil zitten. Extra moeilijk dus. Na wat uitleg van Wouter Groot Nuelend was het Mare helemaal duidelijk hoe het werkt. Ze was heel verbaasd dat het haar lukte de vogel naar beneden te schieten. Haar moeder was inmiddels weer naar huis gefietst, na een telefoontje keerde ze snel om en ze was net op tijd om bij de kroning van haar dochter te zijn.

Na de zomervakantie gaat Mare naar unit 4, leerjaar 5 van de basisschool en dat met de titel: Jeugdkoningin van de Wildenborch.

Volgend jaar is Mare natuurlijk weer van de partij.

Reinier Klein Brinke, foto's: RTV Ideaal/ Johan Braakman

Open Monumentendag-2024

De Open Monumentendagen¹ staan weer voor de deur! Tijdens deze dagen in het tweede weekend van september zullen er een heel aantal monumenten gratis toegankelijk zijn en allerlei activiteiten worden georganiseerd. De bedoeling van dit jaarlijks wederkerend, lokaal², nationaal³ en zelfs Europees evenement⁴ is om de publieke belangstelling voor monumenten en het draagvlak voor monumentenzorg te vergroten.

Op lokaal niveau is de organisatie van de OMD in handen van plaatselijke comités van vrijwilligers, die het gehele jaar door in de weer zijn met de voorbereidingen (monumenten, activiteiten, exposities, publiciteit, etc.). Daarbij zijn zij voor de financiering van het programma grotendeels afhankelijk van lokale sponsors en soms van enige gemeentelijke ondersteuning.

Om de OMD gevarieerd en fris te houden staan ze elk jaar in het teken van een ander thema. Deze thema's worden (op Europees niveau) zodanig gekozen dat ze de plaatselijke comités ruimte bieden voor creatieve programmering, zodat men er veel kanten mee op kan. Het thema van dit jaar is 'Routes, Netwerken en Verbindingen', met als slogan *Onderweg!*⁵. Op basis hiervan heeft het comité in de gemeente Bronckhorst een aardig programma samengesteld met openstellingen, rondleidingen, activiteiten en exposities in Baak (5), Bronckhorst (4), Drempt (1), Hengelo (5), Hoog Keppel (1), Hummelo (2), Keijenborg (2), Laag Keppel (2), Rha (1), Steenderen (2), Vierakker (2), Vorden (8) en Zelhem⁶ (4).

In dit rijtje doet Vorden het niet slecht, met 2 kerken (de dorpskerk en de St. Antoniuskerk op de Kranenburg), 2 molens (de Hackfortse molen aan het Hoge en de Lindese molen), 1 buitenplaats (de Wiersse), 2 boerderijen (de Zelst en de Dril) en een expositie in het Old Vorden Huus. Deze expositie heeft als titel 'Migratiestromen in de Achterhoek' en belicht allerlei historische en universele aspecten van migratie. De expositie is samengesteld door het Erfgoed Centrum Achterhoek en Liemers⁷ en aangevuld door de oudheidkundige vereniging Oud Vorden⁸ met materiaal (foto's, wederwaardigheden, etc.) over Vordense migranten.

¹ Officieel Open Monumentendag (enkelvoud) genaamd, omdat een deel van de deelnemende monumenten slechts 1 dag geopend is.

² <https://openmonumentendagbronckhorst.nl>

³ www.openmonumentendag.nl

⁴ https://nl.wikipedia.org/wiki/Open_Monumentendag en <https://europeanheritagedays.com>

⁵ **Thema:** *Routes, Netwerken en Verbindingen*. "Mensen en samenlevingen zijn altijd in beweging: in tijden van vrede en oorlog, voor pelgrimsreizen, handel en ontdekking. Routes en (handels)netwerken ontstonden, wegen werden aangelegd, transportnetwerken uitgebouwd, nieuwe vervoersmiddelen en manieren van communicatie werden uitgevonden. Deze routes, netwerken en verbindingen blijven zich voortdurend ontwikkelen. Ze bevinden zich op het kruispunt tussen het verleden, heden en toekomst."

Slogan: *Onderweg!* "Refereert aan het op reis zijn van A naar B, het letterlijk in beweging zijn en de transformatie van oud naar nieuw, verleden naar heden. Onderweg reist men via (historische) routes, ontmoet men mensen waar men verbinding mee maakt en is men onderdeel van verschillende netwerken." "Onderweg! refereert ook aan het Open Monumentendag-weekend waarbij de bezoekers op pad gaan van monument naar monument. Dit jaar gaat het óók om de reis tussen de bestemmingen en de manier waarop men de monumenten bezoekt."

En tot slot gaat *Onderweg!* "over de invloed die reizen, vervoer en communicatie hebben gehad – en nog steeds hebben – op het aanzien van Nederland, de inrichting van het land en de steden, de manier van leven zoals we dat in Nederland vandaag de dag doen. Maar het thema gaat ook over plaatsen van aankomst en vertrek, over (reis)verhalen, emigratie, toerisme, ontdekkingsreizen en verbeelding, niet alleen toen, maar ook nu."

⁶ Streekmuseum Smedekinck. Op zich al een bezoek waard en dit jaar tevens hoofdlocatie van de OMD. Hier zullen veel leuke activiteiten worden georganiseerd en heeft op woensdag 11 september de openingsavond plaats. Tijdens deze (gratis toegankelijke) avond wordt o.a. de gemeentelijke monumentenprijs uitgereikt en zal het bekende duo 'Een en Ander' (Erik Knoef en Anita Oldenhove) optreden. Plaats en tijd: Pluimersdijk 5 Zelhem, 20.00-22.00 uur.

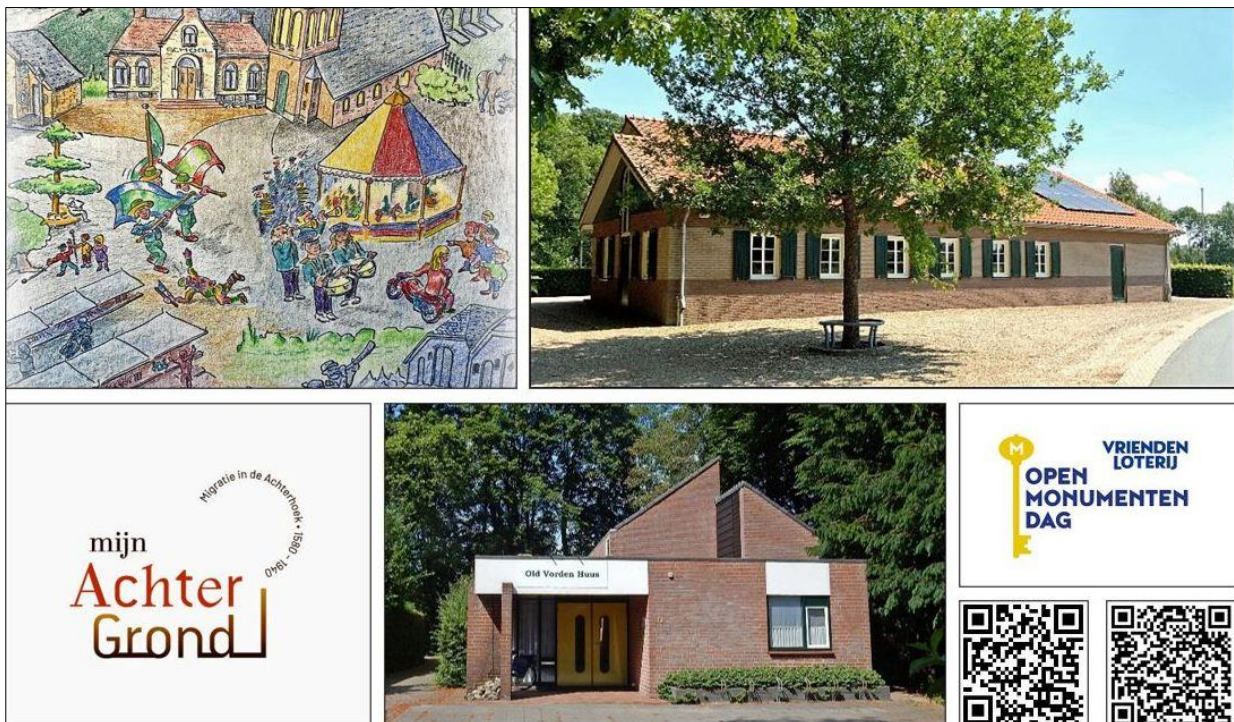
⁷ ECAL: regionaal archief, gehuisvest in gebouw 't Brewinc, IJsselkade 13 Doetinchem.

⁸ Als uitvloeisel hiervan zal er op de daaropvolgende ledenavond van Oud Vorden een lezing worden gehouden over het onderwerp van deze expositie. Datum, plaats en tijd: dinsdag 8 oktober, Hotel Bakker, 20.00-22.00 uur. Niet-leden zijn ook welkom, entree 5 Euro.

Wildenborchse/Mosselse migranten die hierbij aan bod komen zijn de families Marks, Levenkamp, Eggink en Frankemolen. Laatstgenoemde familie (Duitse immigranten) woonde weliswaar in het dorp maar heeft onderdak geboden aan een schuilkerk en pastorie op één van haar boerderijen, het erve Groot Kranenburg aan de Bergkappeweg. Uit deze schuilkerk is later de katholieke kerk op de Kranenburg voortgekomen, tot welke parochie een deel van onze buurtschap heeft behoord.

Een ander aspect van het thema dat op de Wildenborch betrokken kan worden is 'Verbinding'. Onder deze noemer kan men alles verstaan wat er gezamenlijk wordt ondernomen en beleefd in onze buurtschap, zoals naoverhulp, verenigingen, buurthuis, -feest en -blad, integratie van nieuwkomelingen en niet te vergeten banden met oud-Wildenborchers, waaronder veel abonnees van de Wildenborcher. Over dat wat onze buurtschap samenbindt heeft Reinier Klein Brinke⁹ een stukje geschreven in het weekblad Contact van 16 juli jl. en is die dag ook geïnterviewd door Radio Ideaal (te beluisteren op de website van RTVIdeaal).

Al met al een boeiend programma "met aandacht voor materieel en immaterieel cultureel erfgoed", zoals men dat tegenwoordig noemt. Op z'n Wildenborchs zou ik zeggen: "kom maar kijken!"

Boven links: Tekening van de hand van Gijs Boelaars, het gemeenschapsleven voorstellend. Onderdeel van een grotere tekening, speciaal gemaakt voor de gelegenheid en o.a. te koop tijdens deze OMD.

Boven rechts: De Wildenborchse Kapel.

Beneden links: Logo 'Mijn Achtergrond', onderzoeksproject naar migratie van en naar de Achterhoek tussen 1580-1940 door het ECAL. Zie www.ecal.nu

Beneden midden: Het Old Vorden Huus, verenigingsgebouw van Oud Vorden, Het Jebbink 4A.

Beneden rechts: Logo OMD, QR-codes OMD-Bronckhorst en ECAL-migratieproject.

Gerda Rossel

⁹ Reinier Klein Brinke: voorzitter van de Kapelcommissie en eindredacteur van dit blad.

De Wildenborch; waar het buurtschapsgevoel nog bestaat

Open Monumentendag
Bronckhorst
14 en 15 september 2024
Thema: Erfgoed van
routes, netwerken en
verbindingen

BRONCKHORST/WILDENBORCH - Zoals overal op het platteland is ook de Wildenborch door de jaren heen veranderd. Het buurtschap kenmerkte zich in het midden van de vorige eeuw nog hoofdzakelijk als agrarisch gebied met vooral kleinschalige boerderijen, die van generatie op generatie werden voortgezet. Om allerlei redenen is er veel veranderd. Een aantal boerenbedrijven is flink opgeschaald en veel kleine boerderijtjes stopten hun agrarische activiteiten en worden nu particulier bewoond, soms door families uit het buurtschap en vaak ook door nieuwe buurtgenoten, die de charmes van de Wildenborch weten te waarderen.

Door Reinier Klein Brinke

Naoberschap

Na de Tweede Wereldoorlog typeerde zich ook dit buurtschap door de wederopbouw. Het elkaar helpen was vanzelfsprekend, dat is naobers-

Het verenigingsleven, een van de bouwstenen van het buurtschapsgevoel. Tekening: Gijs Boelaars

schap. Het boeren betekende toen ook veel meer handarbeid dan nu. Het hooien op het land en het binnenhalen van de oogst. Ook voor een koe die moest kalven, was het heel normaal dat je de buurman uit bed riep, zeker als het moeilijk ging.

Dan waren er andere levensgebeurtenissen die gedeeld werden, zoals begrafenissen en trouwerijen en was je naaste buur belangrijker dan een verre vriend. Ook bij ziekte of bij een verhuizing was

je er voor elkaar. Er was een indeling volgens duidelijke afspraken in de buurt. Je had vier 'naosten' en 'de eerste naoste' was liefst iemand die een paard had, dit was nodig om een kist voor een uitvaart te kunnen vervoeren.

Buurtschapsgevoel

De Wildenborchse Kapel is de 'huiskamer' voor alle buurtgenoten. De huidige Kapel is nieuw gebouwd in 2008 op de dezelfde plek waar al sinds 1850 een verenigingsgebouwtje heeft gestaan. Het is een

ontmoetingsplek waar buurtgenoten samen lachen en samen huilen. En het is de plek waar verenigingen uit het buurtschap hun thuisbasis hebben, zoals de Wildenborchse vrouwenclub, de schietvereniging, de klootschietvereniging en de toneelvereniging. En natuurlijk worden diverse activiteiten vanuit de Kapel georganiseerd, zoals de winterwandeling en de familiefietstocht.

Ook het vermelden waard is het Oranjeveest, geen activiteit vanuit de Kapel, maar dit buurtfeest wordt al generaties lang gehouden op het prachtige terrein van kasteel Wildenborch. Bij alle activiteiten zijn steeds veel nieuwe buurtgenoten aanwezig. Ook de schoonmaak van de Kapel gebeurt op vrijwillige basis door buurtgenoten.

De Wildenborcher

Een ander belangrijk verbindend element is buurtblad De Wildenborcher. Deze verschijnt vier keer per jaar. In dit buurtblad is aandacht voor alles wat het buurtschap bezighoudt. Nieuwe buurtbewoners stellen zich voor en overleden buurtgenoten worden herdacht met een In Memoriam.

Bovenstaand artikel is te lezen in de edities van weekblad Contact d.d. 16 juli jl. Het artikel is ook via onderstaande link te raadplegen.

Het interview met Reinier Klein Brinke is hier eveneens te beluisteren:

<https://rtvideaal.nl/de-wildenborch-waar-het-buurtschapsgevoel-nog-bestaat/>

Water op de Wildenborch

Nu en in de toekomst

Een regelmatig terugkerend belangrijk onderwerp hier op de Wildenborch is...HET WATER. Niet alleen hier hebben we enkele jaren geleden onder de grote hitte en droogte. Dat geldt ook voor andere delen van Nederland en voor ons belangrijker nog: voor onze burens, de gronden om ons heen.

Waterschap Rijn en IJssel en de Provincie hebben enkele jaren geleden besloten deze problematiek serieus aan te pakken en realiseerden zich vrij snel dat maatregelen voorbereiden voor één enkel landgoed niet voldoende zou zijn. In die periode is de Landgoederenzone Baakse Beek in het leven geroepen. In samenwerking met veel partijen is men aan de slag gegaan om plannen samen te stellen die de waterhuishouding voor een aantal aan elkaar grenzende en waterhuishoudkundig op elkaar aansluitende landgoederen moesten verbeteren. Per landgoed werden (en worden nog steeds) ontwerpplannen ontworpen, die na veel onderzoek en overleg konden worden uitgevoerd of nog zullen worden uitgevoerd. Per landgoed werd en wordt zorgvuldig bekeken welk ontwerp het beste resultaat kan opleveren. Als op alle landgoederen binnen de Landgoederenzone de projecten zijn uitgevoerd, zal er een toekomstbestendig (d.w.z. bij droogte en bij extreme vernatting) watersysteem gerealiseerd kunnen worden.

De eerste twee projecten zijn uitgevoerd: in 2020 aan de oostzijde van de Wildenborch en op het Medler wordt nu de laatste hand gelegd aan de uitvoering. De resultaten zijn hoopgevend en daarnaast is er een groot gebied aan 'nieuwe natuur' gerealiseerd.

Sinds een paar maanden werken wij nu aan een ontwerpplan voor de westzijde van de Wildenborch. Aangezien ons bosgebied, het Bosket, direct in deze plannen zal worden betrokken is enige voorzichtigheid geboden. Het Bosket valt binnen het Rijksmonument en dus dient er rekening gehouden worden met de cultuurhistorische elementen. Om deze goed in beeld te krijgen heeft de 'Stichting in Arcadië' een cultuurhistorische verkenning gedaan. Het resultaat is voor ons heel verrassend, omdat wij veel over de historische aanleg te weten zijn gekomen en ook hoe de Wildenborch daarin zeer vooruitstrevend is geweest. De historische watergangen in het Bosket zijn 'in het veld' nog duidelijk te herkennen. Zo kan nu een ontwerpplan worden samengesteld waarin daar gebruik van kan worden gemaakt. Doel is om water te bufferen voor drogere tijd en voldoende water af te voeren indien er een overvloed aan water is, zoals nu na de natte winter en het natte voorjaar! Ook teveel water kan grote problemen opleveren. Dat is in het verre verleden wel gebleken!

Als deze zogenaamde 'fase 2' is uitgevoerd, zal ons watersysteem weer aangesloten worden op de Baakse Beek, via het nieuwe watersysteem op het Medler.

Niet alleen de Wildenborch is in dit hele project betrokken. Ook de eigenaren van de omliggende gronden hadden daar hun belangen liggen. Met hen zijn in goed overleg afspraken gemaakt en gronden geruild, hopelijk tot ieders tevredenheid!

Na de zomer zal het projectplan intensief met veel partijen worden besproken en als alle neuzen dezelfde kant op staan, kan de vergunning bij de gemeente worden aangevraagd. Uitvoering zal plaats vinden na de zomer van 2025 en daar zal de hele omgeving van kunnen meegenieten. Hopelijk zal het resultaat aan de hooggespannen verwachtingen voldoen!

Jennine Staring

Ben Godtschalk heeft moeten besluiten om te stoppen met schrijven voor De Wildenborcher. Hieronder leest u zijn laatste bijdrage. Sinds februari 2007 heeft Ben voor elke editie een bijdrage geleverd. Maar liefst 70 informatieve artikelen, vaak ook met de nodige humor deelde hij met ons.

Ben, bedankt voor al je verhalen in de afgelopen 17½ jaar en ook voor de recepten die je veelvuldig samen met Marjo hebt aangeleverd. We hopen dat het jou gegeven is om nog een fijne tijd te hebben, samen met Vronie.

Dit namens de redactie en alle lezers van De Wildenborcher.

**'AL ZIE JE KERKEN EN TORENS STAAN,
DAN IS JE REIS NOG NIET VOLDAAN'**
Zo sprak de oude bootsman en een goede kapitein....

Om er achteraan gelijk Nicolaas Beets te citeren:
'NIET KLAGEN MAAR DRAGEN EN BIDDEN OM KRACHT'

'Niet klagen maar dragen en bidden om Kracht'. Als gelovige of als heiden, maakte niet uit.

Deze vaak kloppende oude zeemansuitspraken heb ik al eens eerder gebezigd in De Wildenborcher en in de praktijk nogal eens meegemaakt. Een paar voorbeelden:

- Ik studeerde op de Kweekschool voor de Zeevaart in Amsterdam voor stuurman GHV Grote Handels Vaart). Het woei mij niet aan. Voor het eindexamen hard studeren want ik moest slagen. Mijn vader overleed plotseling. Schriftelijk eindexamen prima. Mondeling examen en in de nacht ervoor: Acute Appendicitis. Ziekenhuis in. Weg mondeling examen en alles voor niks. Totdat de examinatoren besloten, onder het aanduwen van een leraar, terug te komen om mij over 16 vakken alsnog aan de tand te voelen. Met prima resultaat....*Al ziet men kerken.....etc.*

- We lagen met het goede schip Ivoorkust op zondagmorgen voor Hoek van Holland na een reis West Afrika, op de loods te wachten om naar binnen te kunnen varen. Iedereen gewassen, geschoren, koffers gepakt en heerlijk vanavond thuis. Opgewonden stemming al dagen aan boord. De zgn. 'Kanaalkoorts'. Kwam er een boodschap van de wal: Onmiddellijk anker op, leeglossen en bunkeren in Antwerpen en zo gauw mogelijk door naar Kaapstad. Suezkanaal dicht, 3-daagse oorlog. Egypte-Israël. Letterlijk: *Al ziet men kerken..... etc.*

- Na een reis op Oost Azië van drie maande kwam ik thuis. Had me heel erg, zoals gebruikelijk, op het weerzien van mijn lieve Marjo en ons zoontje van vier en jongere dochttertje verheugd. Bij de ontmoeting met Marjo regeerde ze vreemd en begon vreselijk te huilen. De aap kwam uit de mouw: Jeroen lag ernstig ziek in het ziekenhuis, in isolatie, met een dreigende hersenvliesontsteking. "Zeg maar niks tegen Ben op die boot, anders maakt hij zich maar ongerust". Waren de diverse adviezen. Tsja....Toen kwam die tweede uitspraak van die oude bootsman aan de beurt! Ik ben nog steeds allergisch voor dit soort goedbedoelde adviezen die je nogal eens krijgt. Goed bedoelt waarschijnlijk, maar.....

Nog een nautische: Ik werkte met de kraanschepen Balder en Hermod op het diepe water voor de Mississippi en ging 'met pensioen'. Afscheid aan boord en van de walorganisatie. Vlak hiervoor zaten we middenin een hurricane, Katrina geloof ik. Dat brachten we tot een goed einde maar het was bar en boos. Ik kreeg een mooie tekening van mij met een soort oorkonde en werd 'Ben Hurricane' gedoopt. Aan de wal gekomen aten we nog wat en ik had mijn vliegticket al op zak: 'By the way': Jij kent Curaçao toch goed, want daar lag je altijd met de Balder. Kan je daar morgen heen want we willen daar een groot project in de Caracas baai gaan doen. Moet je even regelen met de politiek, haven etc. En je hebt daar een goede vriend wonen.....*Al zie je kerken en torens....*

In de Wildenborch: Wij waren heel erg gelukkig aan de Kapelweg. Eerst met Marjo en de kinderen, later alleen en toen na vele jaren met mijn nieuwe partner. Mijn oude buurmeisje uit de oorlog. Maar ook met de Wildenborchers en de buurt. Werden koster in de Kapel. Marjo voorzitter van de Vrouwen van NU. Ik regelde veel concerten in Zutphen en de Dorpskerk in Vorden. Ik gaf ook veel lezingen over de Offshore, Staring, van alles en nog wat. Bijna altijd vergezeld door Marjo en later met Vronie. En bouwde toen vooral ook mijn adviespraktijk in de Offshore Industrie af: Totdat: De kanker bij Marjo genadeloos toesloeg. Met als resultaat het eerste deel van de spreuk van die oude bootsman. Haar reis was echter wél gedaan en onderweg naar dat einddoel gold ook vooral die tweede spreuk van die oude bootsman en van Nicolaas Beets. Na enige tijd, toen alles op zijn plek ging vallen, ging bij mij de bel: Er stond iemand aan de deur met een emmertje prachtige gele pruimen, merk Ontario, die zie je helaas nu niet meer.

Eerder hadden ze ook al eens wat kersen gebracht, uit de oudste kersenboom van de Kapelweg en misschien wel van de hele Wildenborch. Wat een subtiele simpele warmte van naoberschap en gesprekken onder een 'kuppen koffie'!

- In de Wildenborch: Boerderij verkocht. Verhuizen. Ik sjouwde een lege Keulse Pot (daar gingen vroeger, toen alles beter was, de zoute bonen, zoute snijbonen, zuurkool in) toen 'het er ineens insprong'. Mijn rug dus. Kon niet meer op of neer! En toen met al die zoi die er uit huis moest etc, etc. Toen kwam de enige, echte naoberhulp op gang. Mijn partner uit Delft deed ook haar duit in de zak. (Zie foto) en het hield pas op nadat ze ons in het appartement in Zutphen geïnstalleerd hadden. Ja en toen, geloof het of niet, 'schoot het er weer uit'. Echt waar!! Zo waren er natuurlijk nog veel meer zaken die onder goed naoberschap vielen. Niks ten nadele van al die andere! Maar er moet wel altijd een keuze zijn.

Nog een ding heb ik beloofd:

Een oud scheepsrecept:

Labscous: Wat dat woord betekent weet niemand meer. Het stamt waarschijnlijk uit de VOC tijd. Wat het is weten we wel. Het was een gevierde voedzame hap aan boord. Amerikanen kennen ook zoiets. Dan heet het American Hash. Tijdens een lange reis op zee raken veel verse etenswaren op en af en toe moest de kok 'de koelkamer aanvegen', zoals ze dat aan boord noemen. Uien en aardappelen waren er meestal nog voldoende dus:

Voor 4-6 personen neme men:

5 grote uien grof gesneden

1-1 1/2 kilo aardappels.

1 of 2 blikjes Corned Beef (nog overal te koop)

Bak in een grote pan de uien aan tot ze gaan 'zweeten'.

Kook de aardappelen en bak ze na het afkoelen als schijfjes knapperig bruin.

Werk die gebakken aardappelen door de zwetende uien.

Haal de Corned Beef uit het blik en snij in stukjes.

Meng dit door de uien en de gebakken aardappelen.

Verwarm nog een paar minuten door en werk om en zo serveren.

Bar goedkoop, simpel en... lekker voedzaam.

Dessert??: Natuurlijk Stekkebaezenpap!

Zo beginnen wij hier in Zutphen onder de watertoren aan het laatste deel van onze reis. Naar we hopen duurt die nog lang....maar we denken aan die oude bootsman en Nicolaas Beets. Na vele jaren onder Landrot De Wildenborcher voorzien te hebben van allerlei, naar ik hoop, fraais, is het tijd om te stoppen. Mijn gezondheid laat steeds meer te wensen over. En het kan zomaar zijn dat beide spreuken als hierboven, veelvuldig bezongen door zeevarenden, bewaarheid gaan worden. Alle goeds gewenst!!

Vronie Hakkenbroek en Ben Godtschalk
Emmalaan 25, 7204AT Zutphen
(06) 53 29 53 08
gomacn@euronet.nl

RIDDER van de Wildenborch

Terwijl mijn burens (fam. Trijsburg) het Pinksterweekend weer doorbrachten op kasteel Ammersoyen voor de verzorging van een ambachtelijk Middeleeuws weekend, kreeg ik ergens halverwege een bericht van Elvire, mijn buurvrouw. Ze schreef: 'Je weet niet wat hier allemaal gebeurd is... Ik ben nu Ridder!' Ik dacht nog bij mezelf: ze gelooft zelfs dat het echt is....

Tijdens dit jaarlijks terugkerend gebeuren, wordt het kasteel ingenomen door tientallen ridders, jonkvrouwen en ambachtslieden, georganiseerd door stichting 'het Woud der Verwachting'.

Deze re-enactment groep bereidt zich er vaak ver van tevoren op voor. Het thema en de planning worden bedacht, de rollen verdeeld en de kleding wordt er speciaal voor gemaakt. Tegen het Pinksterweekend worden alle vergaarde -nagebootste- middeleeuwse bezittingen (denk aan spelletjes, vlaggen en vaandels, paarden, serviesgoed, zwaarden en brigandines) weer uit de opslag op de wagen geladen. Dan wordt de tocht naar het zuiden gemaakt. Om later het publiek mee te laten genieten hoe ze in de middeleeuwen in het kasteel werkten en leefden.

Maar het wás echt.

Na 16 jaar als voorzitter van het bestuur van 'het Woud' zat voor Elvire de maximale termijn erop en moest ze plaats maken voor een opvolger.

Stichting het Woud bedacht dat het na zoveel jaar inzet, passend zou zijn om haar in het zonnetje te zetten en hadden daarvoor de gemeente Lochem benaderd. Die waren al snel overtuigd, dat Elvire niet voor een Zilveren Knoop, maar zelfs voor een lintje in aanmerking zou komen.

Behalve haar werk als voorzitter, heeft Elvire zich als hoofd atelier ingezet. Ze nam het voortouw in het maken en onderzoeken van diverse soorten kleding uit de middeleeuwen en gaf zo leiding aan de groep coupeuses van het Woud. 2 jaar geleden werd bijvoorbeeld onderzocht hoe brigandines (middeleeuwse vechtjassen) precies gemaakt werden en is dit vervolgens door een groep enthousiastelingen met de hand gefabriceerd. De kneepjes van het coupeusewerk, vertelt ze, is haar door haar moeder bijgebracht. Ze was er noodgedwongen door de oorlog bedreven in geworden. Toen kon je geen confectie kopen.

Elvire geeft aan dat de start van de Stichting feitelijk is begonnen toen diverse re-enactment groepen binnen Europa in 2005 voor een festival in het Valkhofpark te Nijmegen gevraagd waren body te geven aan hun evenement na 600 jaar de gebroeders van Lymborch. Zij leefden rond het jaar 1400 en hebben prachtige miniaturen nagelaten. In museum het Valkhof was daar in 2005 een uitgebreide tentoonstelling over, het hart waar het festival om draaide.

Sindsdien werden ze jaarlijks uitgenodigd, en kregen gaandeweg meer aanvragen. Zo werd 'Het Woud der Verwachting' geboren.

Naast het werk van het Woud, heeft Elvire zich verdienstelijk gemaakt door het voorzitterschap voor de dameszadelvereniging op zich te nemen, waarvan ze jarenlang lid is geweest. Deze vereniging maakte zich er hard voor dat het dameszadel rijden in Nederland nieuw leven ingeblazen werd. Onze voormalige koningin Wilhelmina en Queen Victoria en Queen Elisabeth II, bereden hun paard altijd met dameszadel, zegt Elvire. Het was iets historisch.

In haar jeugd heeft ze tijdens de schoolvakantie in Zwitserland, ooit met een bijzonder circus (Knie) mee mogen reizen, waar dames de paarden bereden op dameszadel en waar Elvire door gefascineerd was.

Voor de vereniging werden er paardrijlessen gegeven en er werden diverse demonstraties gereden in prachtige kostuums.

Eerder heeft Elvire zich, nog tijdens haar werkzame leven als fysiotherapeute, ingespannen voor Stichting Paardrijden Gehandicapten in Eefde. Ze zorgde voor de rijbegeleiding.

Paarden blijken tijdens dit interview een rode draad door haar leven. Ze was actief bij het stamboek van de Mérens, een stevige pony afkomstig uit de Franse Pyreneeën.

Zelf heeft ze drie Mérens pony's gehad (nu nog 1), die vaak meegingen met het Woud der Verwachting en ... waar ook het dameszadel bij gebruikt werd.

Het paard was al vroeg een onderdeel van het gezin in haar jeugd en dat is het nu nog steeds.

De locoburgemeester van Lochem vond dit alles wel zeer de moeite waard om met zijn echtgenote naar het zuiden af te reizen op een Pinksterzondag.

Terwijl ze toegesproken werd voor het lintje en te horen kreeg dat ze Ridder in de Orde van Oranje Nassau was geworden, merkte kleinzoon Quinn op:

'Ja, maar dat kan helemaal niet, want ze hééft helemaal geen zwaard!!'

Deze opmerking werd zeer serieus genomen. Want de dag erna is ze dan in de echt door het Woud tot Ridder geslagen.

Toen pas kon de wijze Quinn hier ook in meegaan.

Inmiddels is Elvire weer de nuchterheid zelve: 'ik ga niet naast mijn schoenen lopen', zegt ze. Toch voelt ze zich zeer erkend.

En wij, Polsteeg-bewoners, voelen ons vereerd. We zijn alleen bang dat de huizenprijzen in deze buurt vanaf nu abominabel zullen stijgen.

Het buurtschap Wildenborch als hedendaagse Meent

We wonen al een kleine negen jaar met veel plezier in de Wildenborch. De contacten in de buurt en de verbinding met de plek dragen daar zeker aan bij. Ondanks dat wij er pas kort wonen ben ik steeds weer verrast onderdeel uit te mogen maken van ons buurtschap. Steeds stel ik mij de vraag wat maakt de Wildenborch nou een levend buurtschap?

Gelijktijdig met de oproep in De Wildenborcher om iets te schrijven over moderne vormen van gemeenschapszin las ik het boek van Thijs Leister over de filosofie van 'de meenten'; een hedendaagse kijk op wat we met elkaar gemeen hebben. De meent wordt hierin gezien als een gemeenschappelijke plek/bron waarbij door middel van activiteiten gemeenschapszin ontstaat. Aan de keukentafel in huize Langenschot kwam al snel het gesprek op gang of ons buurtschap niet opgevat kan worden als een hedendaagse meent. Hieronder mijn bijdrage naar aanleiding van deze discussie.

Allereerst terug naar de betekenis van het woord meent. Bij een meent gaat het om een grondgebied waar mensen die in de buurt wonen er gemeenschappelijk gebruik van maken zonder dat het iemands eigendom is. De gemeenschappelijke grond werd ook wel aangeduid als *gemene gronden*. Het waren in de middeleeuwen woeste gronden waar je bijvoorbeeld vee kon laten grazen of hout kon sprokkelen. De betekenis van meent vinden we nog terug in het woord *gemeente*. Op veel plekken in steden en dorpen worden we nog herinnerd aan deze gemeenschappelijke plekken. Op Groot Graffel in Warnsveld staat bijvoorbeeld een kliniek genaamd 'de Meent'. In de Achterhoek werden de gemeenschappelijke gronden *marke* genoemd. In de loop van de tijd werden deze gronden verdeeld en kwamen in particulier bezit. Hiermee werden de gemene gronden omheind. De meenten lijken daardoor iets uit het verleden maar altijd zijn er wel meenten te vinden zoals gemeenschapstuintjes en andere vormen van gezamenlijk gebruik van grond.

Met deze omschrijving van een meent is al snel de overstap gemaakt naar ons buurtschap. Bij een meent gaat het om drie dingen; de gemeenschappelijke plek, de mensen die daar omheen wonen en de gezamenlijke bewerking. Allereerst de plek. In het bijzonder is dat in ons buurtschap de Kapel. Weliswaar staat het kasteel centraal in de Wildenborch maar voor het buurtschap is de Kapel erg belangrijk.

De eerste keer dat wij de Kapel bezochten was op een nieuwjaarsbijeenkomst met playback show, Wildenborchse knakworsten en de toelichting op de uitgaven. Een warmer welkom en introductie voor nieuwkomers in de buurt kun je je niet voorstellen.

Op deze nieuwjaarsbijeenkomst hebben we veel buurtgenoten kunnen spreken, steeds ging het om verhalen over het buurtschap en de geschiedenis van de plek. "Oh, zijn jullie de nieuwe bewoners van de boerderij van Beltman?!".

Ook in de ontstaansgeschiedenis van de Kapel gaat het, zoals ik begrijp, steeds om de gemeenschap. Het eerste gebouw werd in 1850 geschonken door de familie Staring aan de buurt en na vele veranderingen is de Kapel in 2008 geheel opnieuw gebouwd met subsidie van de provincie, gemeente en dankzij verschillende fondsen. Hans Ezerman heeft mij met veel plezier het verhaal verteld hoe in korte tijd de aanvraag voor de subsidie moest worden geschreven toen het vorige gebouw van ellende uit elkaar viel.

Door deze snelle actie heeft ons buurtschap deze unieke plek kunnen behouden. Ik was nieuwsgierig geworden en vond op internet nog een stuk uit 2008 waarbij de toenmalige voorzitter van de Kapelcommissie werd geciteerd naar aanleiding van de oplevering van de nieuwe Kapel: "Nieuwe Kapel Wildenborch is van ons allemaal".

Ik ben de Kapel steeds meer gaan zien als plek waar veel samenkomt, of in termen van de meent, als onze "gemene grond". Niet zozeer woest maar warm en verbindend.

Wat ook overeenkomt met de meent is de onduidelijkheid over de grenzen van ons buurtschap. Dit vind ik mooi en hoort bij het open karakter van de Wildenborch. In ieder geval staat om ons buurtschap geen hek. Wel heb ik aan een pub quiz het weetje overgehouden dat we zes lantaarns hebben in ons buurtschap. Ook de jaarlijks uitgezette Wildenborchse fiets- en wandeltocht en de open tuindagen op de Wildenborch dragen bij aan het open karakter van dit buurtschap. Iedereen is hier welkom: zowel de buurtgenoot, de nieuwkomer als de mensen van buiten.

Het meest belangrijk aan het buurtschapsgevoel vind ik de vele activiteiten. We kijken altijd met veel plezier uit naar de nieuwjaarsbijeenkomst, het Oranjefeest, de fiets- en wandeltochten en natuurlijk vier keer per jaar het verschijnen van het buurtblad De Wildenborcher. Steeds weer nieuwe ontmoetingen en contacten waardoor voor mij gemeenschapszin steeds meer betekenis krijgt.

Aan de keukentafel mijmerde ik er nog lustig op los. Ons buurtschap als hedendaagse meent die we gezamenlijk onderhouden en bewerken. Een mooi voorbeeld van moderne gemeenschapszin. Ik dank graag iedereen voor het bijdragen aan dit levende buurtschap.

Jochanan Huijser, bewoner van Langenschot.

Correctie

In De Wildenborcher, editie juni staat in het artikel 'Open dag op Bodemzicht op 't Gagel' dat ook de voormalig bewoner van het erf als gast aanwezig was. Deze man meldde zich later als Wim Sloetjes. Wim is echter niet, zoals in het artikel genoemd, de (schoon)vader van de voormalige eigenaren Dinant en Ria Brunsveld. Ria Brunsveld was een achternicht van Wim Sloetjes zijn vrouw Henny Sloetjes - Tiessink (Henny is inmiddels overleden). En Ria haar moeder (Dika) was een nicht van Henny.

Kathy de Vries

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u wel bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen onze Kapel schoon te houden, stuur dan een mailtje naar Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl

Wees ook eerlijk en meld het wanneer u wel op de schoonmaaklijst staat, maar het eigenlijk toch wat te belastend vindt.

2024	
September	Kristie Ezerman – Dini Schoolen
Oktober	Anja Slagt – Gerda Bijenhof
November	Christina Oosterhoff – Christine Meltzer
December	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Klein Ikkink

De lijst met werkzaamheden hangt in de werkkast.

Activiteiten agenda:

Kapelcommissie	Lezing Gerben Sterringa	vrijdag 6 september
	Nieuwjaarsreceptie	vrijdag 3 januari 2025
	Winterwandeling	zondag 5 januari 2025

Verenigingen:

Schietvereniging:	Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur
Wildenborchse Vrouwenclub:	Laatste donderdag van de maand van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur van oktober t/m april
Klootschieten:	3 ^{de} zondag van iedere maand 10.00 uur verzamelen bij de Kapel